

2025-05-06

Försvarsdepartementet
Enheten för samordning av samhällets krisberedskap

Stockholm, 2025-08-13

Tjänstemännens centralorganisation (TCO)

Socialdepartementet
S2025/00922

Remissvar delbetänkandet *Stärkt pandemiberedskap* (SOU 2025:48)

TCO önskar avge remissyttrande över ”*Stärkt pandemiberedskap*” (SOU 2025:48), delbetänkande av *Utredningen om stärkt framtida smittskydd*.

Utredningen lämnar dels underlag till en nationell strategi för hantering av pandemier, dels förslag om förstärkt författningsberedskap i fråga om smittskydd. TCO kommenterar förslagen i den ordningen.

Sammanfattning av TCO:s synpunkter:

TCO tillstyrker att det tas fram en nationell strategi för pandemihantering och att författningsstödet blir tydligare när det gäller beredskap för och hantering av en pandemi. Under rubrikerna nedan framför vi att medarbetarnas perspektiv tydligt bör beaktas i strategin, och att regionerna i sin planering måste ta hänsyn till medarbetarnas erfarenheter av covid19 pandemin. Vi hänvisar också till vad Vårdförbundet, som är ett av TCO:s tolv medlemsförbund, anför i sitt remissvar när det gäller hälso- och sjukvårdens kompetensförsörjning.

Starkare medarbetarperspektiv behövs i nationell strategi för hantering av pandemier

TCO välkomnar en nationell strategi för pandemihantering och vi ställer oss i huvudsak bakom utredningens förslag på innehåll. Vi anser dock att medarbetarperspektivet bör förtydligas i de fokusområden som utredningen föreslår ska gälla för pandemiberedskap respektive pandemihantering.

Ett sådant förtydligande kan vara att det explicit framgår att det ska säkerställas att anställda, i för pandemiberedskapen och pandemihanteringen strategiska funktioner, har tillräcklig kunskap och rätt förutsättningar att utföra sina uppdrag. Erfarenheter från pandemin visar att medarbetare till exempel inom vården inte hade övat på hur man skulle agera i en pandemi och att det saknades skyddsutrustning.

Utredningens förslag till strategi och vissa av de övriga förslagen om krav på planering och övning kommer att leda till ökad förutsägbarhet för medarbetarna. TCO anser dock att detta säkerställs än mer om medarbetarnas behov och perspektiv tydligare framgår i de punkter som formuleras i strategin. Strategiska funktioner i pandemihanteringen kan vara till exempel vårdpersonal, poliser och medarbetare och chefer inom äldreomsorgen.

TCO konstaterar också att de fackliga organisationerna inte nämns bland de aktörer utredningen bedömer ska vara delaktiga i genomförandet av strategin. De har inte heller varit representerade i utredningens expertgrupp. TCO anser att arbetsmarknadens parter har en avgörande betydelse för att det finns en samsyn kring vilka villkor och förutsättningar som ska gälla för den personal som har uppgifter i beredskap för och hantering av en pandemi. De fackliga organisationerna måste därför ha en roll i det fortsatta arbetet.

Förstärkt författningsberedskap

TCO tillstyrker förslaget om en ny lag om samhällsinriktade skyddsåtgärder som vi anser är väl avvägt och bidrar till ökad rättssäkerhet.

Vi ställer oss även bakom förslaget att förtydliga regionernas ansvar för pandemiberedskap men vill påpeka vikten av att också äldreomsorgen och den kommunala hälso- och sjukvården har en beredskap för pandemier. Coronakommissionen (SOU 2022:10) har konstaterat att det under pandemin saknades en plan för att skydda äldre och andra riskgrupper. Vi instämmer därför i utredningens förslag att den regionala lagerhållningsskyldigheten ska omfatta även den kommunala vårdens och omsorgens behov när det gäller testning.

TCO anser dock att det inte framstår helt klart i utredningen hur kommunernas ansvar ser ut för pandemiberedskapen och hur samarbetet mellan region och kommun ska organiseras. Därför anser

vi att detta måste beaktas i den fortsatta beredningen av utredningens förslag.

I övrigt har vi inget att erinra varken mot förslaget om nya bestämmelser i smittskyddslagen eller mot förslaget om en ordning för storskalig testning och smittspårning. Vi vill dock understryka vikten av att regionerna i sitt arbete utifrån de nya bestämmelserna beaktar medarbetarnas erfarenheter av covid 19-pandemin.

Vårdförbundet har i en enkätundersökning sammanställt sina medlemmars erfarenheter (*Att arbeta under en pandemi*, Vårdförbundet 2021). I undersökningen pekas bland annat på vikten av rätt introduktion och stöd för personal som förflyttas när pandemin innebär att deras kompetens behövs utanför den ordinarie arbetsplatsen. En annan viktig slutsats är att den extrema belastning som chefer och medarbetare utsattes för under pandemin kräver möjlighet till långsiktig återhämtning och att personalbristen gör att detta sällan är möjligt.

För att kompetensförsörjningen ska kunna fungera vid en pandemi krävs att den fungerar även vid ett s.k. normalläge. Vårdförbundet har i sitt remissvar på det här aktuella betänkandet utvecklat den frågan (Vårdförbundet, 2025-07-09). TCO ställer sig bakom det som Vårdförbundet där anför.

Therese Svanström
Ordförande

Anders Printz
Utredare